

Lausunto
7.5.2026
Dnro 001/81/2026
Katri Ojala

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen perjantaina 8.5.2026 klo 9.00

HE 67/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja toteaa seuraavaa.

Kuntoutukseen liittyvät muutokset

Akava pitää hyvänä, että nuoren kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen lakkauttamista koskevat ehdotukset on lausuntopalautteen perusteella poistettu esityksestä.

Asiavirheen korjaamista koskevien säännösten muuttaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksen ei enää tarvitsisi pyytää asianosaiselta suostumusta päätökseen oikaisuun, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Asiavirheen korjaamista koskevien säännösten muuttamisella on selvä kytkentä perustuslain 21 §:ssä turvattuun oikeusturvaan. Esityksen perustuslaillista arviointia on lausuntopalautteen takia täsmennetty, mikä oli Akavan näkemyksen mukaan tarpeellista. On tärkeää kiinnittää erityistä huomiota syihin, joiden vuoksi nykytilassa etuuspäätösten muuttaminen asianosaisen vahingoksi on edellyttänyt pääsääntöisesti tiukempaa menettelyä kuin muiden hallintopäätösten oikaisu. Taustalla on muun muassa luottamuksensuojan periaate, joka asettaa korostetut vaatimukset sosiaaliturva- ja eläkevakuutusviranomaisten toiminnalle. Tämän vuoksi etuuspäätöksiä voidaan nykyisin korjata asianosaisen haitaksi vain hänen suostumuksellaan ja päätöksen poistoa on haettava muutoksenhakuasteelta. Hallituksen esityksen mukaan lainsäädännön kehittämisellä nykytilanteesta poikkeavalla tavalla voidaan muun muassa edistää etuusasian käsittelyn joutuisuutta, vähentää sekä asianosaisen että Kansaneläkelaitoksen hallinnollista taakkaa sekä vähentää aiheettomia etuusmaksuja ja edistää takaisinperintää. Arvioinnin kannalta keskeistä on punninta näiden tavoitteiden ja nykytilan perusteiden välillä.

Ehdotetun muutoksen takia uutena työvaiheena olisi Kansaneläkelaitoksessa sen arviointi, onko virhe ilmeinen ja onko se aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Akava korostaa, että kuuleminen on käytännössä keskeinen oikeussuojakeino tilanteissa, joissa arvioidaan, voidaanko etuuspäätös korjata asianosaisen vahingoksi. Sen kautta

Lausunto

7.5.2026

Dnro 001/81/2026

Katri Ojala

varmistetaan, että asianomainen voi tuoda esiin oman näkemyksensä, mikä voi vaikuttaa siihen, täyttyvätkö virheen korjaamisen edellytykset. Hallituksen esityksessä todetaan muun muassa, että säännös soveltuisi tilanteisiin, joissa virhe on ilmeinen ja asianosainen on itse omalla menettelyllään aikaansaanut päätöksen virheellisyyden. Kysymys voisi esityksen perustelujen mukaan olla asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Akava nostaa esille, että tapauskohtaisessa tulkinnassa on tarpeen ottaa huomioon, että Kansaneläkelaitoksen asiakaskuntaan kuuluu erityisen haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä.

Akava pitää sääntelyn kannalta selkeyttävänä sitä, että lausuntopalautteen perusteella asiavirheen korjaamista koskevaa ehdotusta on muutettu: asiasta säädettäisiin jatkossa pelkästään informatiivisella viittauksella hallintolain 50 §:ään.

Työttömyysetuuden sovittelua koskevan säännöksen muuttaminen

Työttömyysturvan sovittelun etuuden määrää koskevan sääntelyn selkeyttämistä voidaan pitää lähtökohtaisesti perusteltuna. Sovittelun etuuden määrää koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi, kuitenkin muuttamatta sen sisältöä eli sovittelun päivärahan määrää koskevaa sääntöä. Akavan mielestä selkeytykselle on tarvetta, sillä voimassa olevan lain (TTL 4 luku 5 §) etuuden määrää koskevan pykälän tarkoitus ei käy helposti ilmi. Akava kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että säännös olisi ollut mahdollista kirjoittaa vieläkin tiiviimmin.

Akava ry:n puolesta

Katri Ojala

Työeläke- ja sosiaalivakuutusasioiden päällikkö